

Årsberetning Kroppedal Museum

KROPPEDAL MUSEUM

Kroppedals Allé 3 · 2630 Taastrup
Kroppedal.dk

Indhold

Forord · 2

Besøgstal · 3

Faste udstillinger · 4

Sær- og butiksudstillinger · 5

Skoler og institutioner · 6

Foredragserækker · 7

Astro formidling · 8

Arkæologiske formidlingsprojekter · 10

Arkæologisk arbejde · 12

Publikationer · 17

Konservering og bevaring · 18

Danefæ og detektorfund · 20

Fredede fortidsminder · 22

Ishøj Loklahistoriske Arkiv · 24

Blåkildegård i Høje-Taastrup · 26

Lokalhistorisk Samling i Albertslund · 27

Personale og bestyrelse · 28

Forord

På Kroppedal Museum har vi altid haft en stærk profil når det kommer til planarbejde. Vi har det arkæologiske ansvar for at sikre kulturarven i 15 kommuner rundt om Storkøbenhavn, dvs. at Kroppedal Museum skal foretage arkæologiske udgravninger samt konservering og bevaring af de arkæologiske genstande som bliver fundet. Ligeledes arbejder museets nyere tids inspektører med at sikre kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger i 13 kommuner. Museet har også igennem tiden præsenteret en række flotte forskningsresultater på internationalt niveau. Derimod har der ikke været ligeså stort fokus på at få mange gæster til at besøge Kroppedal Museum. Vi har igennem tiden, lavet mange flotte udstillinger og arrangementer, men har ikke i tilstrækkelig grad formået at omsætte det til besøgende på Kroppedal Museum.

Det vil vi nu lave om på. Derfor bar 2022 præg af en lang række foredrag, stjerneaftener, ferieaktiviteter, byvandring og meget mere som skulle få flere borgere til at lægge vejen forbi museet. På møderne i det ny-stiftede formidlingsudvalg, har vi nøje koordineret og planlagt formidlingsåret, således at vi sikrede at de mange spændende arrangementer og udstillinger, blev fordelt jævnt udover hele året. Jeg vil gerne i denne forbindelse benytte lejligheden til at takke alle ansatte på museet for den store indsats, de har lagt for dagen, i ambitionen for at løfte museets besøgstal. Det er lykkedes flot, og det kan vi være stolte af. Det har helt sikkert også hjulpet at vi 2022 fik ansat Dorte Tegtmeier, som er journalist, og nu varetager museets pressekontakter. Det har resulteret i en markant større synlighed for museet i både lokale og nationale medier. Ligeledes har vi også på museet arbejdet mere struktureret med at opnå en større synlighed på de

sociale medier, hvilket har givet langt større rækkevidde og interaktioner med brugere og følgere.

Når vi som museum spørger vores brugere om, hvad de synes er vigtigt, når de beslutter sig for at tage på museumsbesøg, får vi et komplekst svar. Det er ikke nok, at vi har flotte udstillinger og gode arrangementer. Et museumsbesøg skal være en helhedsoplevelse, hvor omgivelserne, en flot butik og god kaffe spiller en ligeså stor rolle, som det museale indhold. Derfor søsatte vi i 2022 et nyt stort projekt vi kalder for Museet i Vestskoven. Ambitionen er at gøre Kroppedal Museum til en attraktion som de lokale børnefamilier skal tage til sig. En stor og sjov naturforhindringsbane, skovlounge, en kronologisti og en lækker bålhytte, skal bl.a. gøre museet mere attraktivt for de unge familier. I efteråret 2022 tog vi hul på forberedelserne til istandsættelsen af haven, ved at få fjernet de gamle og tilgroede terrasser som lå rundt om stuehuset. Gamle buske og døde træer blev fjernet, så vi er klar til at så en ny græsplæne i den gamle gårdhave. For at sikre at haven og alle museets ydre områder i de kommende år kommer til at stå flot, har vi ansat Rebecca Boye Bang som varetager forskellige gartneropgaver omkring museet.

I forbindelse med projektet Museet i Vestskoven, har de to kommuner bevilget godt 1,9 mio. kr. som skal bruges til nedrivning af de to gamle lader, som ligger i forbindelse med museet. Laderne er med tiden blevet så forældede at de ikke længere kan anvendes, og en uvildig bygningssagkyndig erklærede dem for nedstyrtningsruede. De vil derfor udgøre en risiko for vores gæster, når vi åbner haven op, og derfor skal de naturligvis fjernes. Kroppedal Museum takker for den flotte ekstra bevilling fra Albertslund og Høje Taastrup kommune.

I 2022 fik museet også en ny bestyrelse. De eneste gengangere fra den afgåede bestyrelse var formandskabet, bestående af Conny Trøjborg Krog og Finn Søder. Her fra skal der lyde en tak for indsatsen til de afgåede bestyrelsesmedlemmer og et velkommen til de nye.

I det forgangne år fik Kroppedal Museum også en ny venneforening. Den kom til at hedde Kroppedals Museumsforening. Det har taget tid og en flot indsats fra den nye forenings bestyrelse, at få startet museumsforeningen op. Men nu er alle formaliteter på plads, og de er klar til at give en hånd med i arbejdet på at udvikle Kroppedal Museum. I 2022 blev der afholdt flere foredrag og ekskursioner i museumsforeningens regi. En stor tak til den nye venneforening, på museet glæder vi os til et rigtigt godt og fornøjeligt samarbejde.

Til sidst vil jeg blot lige nævne dem der ikke længere er på museet. Museumsinspektør Linda Boye gik på pension i foråret 2022, efter et langt arbejdsliv i arkæologiens tjeneste. En stor tak for indsatsen på Kroppedal Museum, med ønske om et godt otium. Ligeledes stoppede arkivar Darius Monfared som en del af Kroppedals ansatte, da Herlev valgte at trække Herlev arkiv hjem, og fremover forankre det i kommunen. Vi vil også komme til at savne Darius og hans stærke bidrag til museets nyere tids enhed. Darius ønskes også en god vind fremover.

Alt i alt har 2022 været et travlt og begivenhedsrigt år, hvor vi tog hul på en ny retning for museet. En stor tak til alle ansatte og samarbejdsrelationer for et stærkt og berigende samarbejde om en god fremtid for Kroppedal Museum og den lokale kulturarv.

Mads Thernøe
Museumsdirektør

Besøgstal

I 2022 igangsatte Kroppedal Museum en fokuseret indsats for at hæve besøgstallet. Flere arrangementer i ferieperioderne og i hverdagen, samt et mere systematisk arbejde med pressemeddelelser og sociale medier gav bonus, og løftede besøgstallet på museet markant. Hertil kommer at vi i 2022 også begyndte at medtælle de gæster som hver dag besøger vikingebroen nede i Store Vejleådal.

Lokationer	2022	2021
Kroppedal Museum	5.121	2.194
Blåkildegård	783	1.256
Bredkærgaard	3.608	792
Toftekærgaard	563	372
Herlev	696	264
Vandtårnet i Høje Taastrup	386	437
Øvrige arrangementer, vikingebroen og lokationer	11.587	-
I alt	22.744	5.315

Faste udstillinger

Kroppedal Museum har ikke lavet nye permanente udstillinger i 2022. Man kan derfor stadig opleve "Hver dag er en Kamp" som til stadighed høster stor ros hos vores gæster. Vores gæster fortæller, at de bliver bevæget over filmen "År 805", som gør vikingetiden nærværende.

I Ishøj kan borgere og turister fortsat opleve Fyrsten fra Ishøj. Udstillingen fortæller en lokal historie fra Torslunde, om en fyrste der led en voldelig død for godt 1700 eller 1725 år siden. I 2022 har vi nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder, med at etablere et børnespor i udstillingen.

Udstillingen "Hver dag er en Kamp".
Skelettet som figuren Erik er skabt over.

Sær- og butiksudstillinger

POP-UP UDS STILLINGER I MUSEUMSBUTIKKEN

"Kan vi se det udstillet nogen steder?". Det er et spørgsmål museets arkæologer ofte bliver mødt med på udgravningerne og desværre har vi ofte måtte svare nej.

Derfor besluttede museet for år tilbage, årligt, at udstille aktuelle fund i museets butik. Det kan være nyligt fremgravede oldsager, nye indleveringer eller fund fra museets magasiner.

I foråret udstillede vi en rig kvindegrov fra romersk jernalder fundet nær Kong Svends Høj i Smørum i Egedal Kommune. I graven lå flere dragtspænder, perlekæder, en kam og to lerkar, som blev udstillet sammen med kvindens kranium.

I efteråret kom turen til en urnegrav fra yngre bronzealder. I urnen lå de brændte rester af en ung mor og hendes nyfødte barn sammen med fine bronzesmykker og et dyreoffer. Urnen var dækket af et læderlåg. Dette helt særlige fund blev startskuddet til et spændende formidlingssamarbejde med elever fra Gammel Hellerup Gymnasium (se faktaboks).

Der blev også plads til at udstille en flot skåltegnsten fra Stettinstræde i Dragør. Skåltegnene er fra bronzealder men stenen blev genbrugt som syldsten i et middelalderhus.

Den første udstilling i 2023 bliver af den smukke kiste fra Poppelminde i Herstedøster.

"NEXT GENERATION LAB"

I forbindelse med et projekt udviklet af Københavns Universitet og støttet af Novo Nordisk Fonden fik elever fra Gammel Hellerup Gymnasium i Gentofte mulighed for at dykke ned i et arkæologisk fund af et stykke læder og prøve kræfter med den nyeste teknologi inden for proteinkemi. Gymnasiet og museet udviklede samarbejdet og eleverne fik til opgave at formidle det kulturhistoriske fund og den naturvidenskabelige analyse, de havde benyttet. Resultatet blev fire formidlingsplancher, hver med deres rigtig gode og gennearbejdede bud på formidling af urnegraven.

Museet havde stor glæde af samarbejdet med de unge voksne fra gymnasiet, da det typisk er den målgruppe vi har sværest ved at tiltrække. Eleverne blev også beriget af samarbejdet, og fik vist øjnene op for, at både humanistiske og naturvidenskabelige uddannelser kan føre til job på et kulturhistorisk museum.

Astrid Wied Christiansen og Emilie Jess-Jacobsen fra Gammel Hellerup Gymnasium holder indvielsestale ved åbning af udstillingen den 19. maj.
Foto Dorte Tegtmeier.

Skoler og institutioner

2022 var et travlt år for skoletjenesten på Kroppedal Museum. Året bød på en del bookinger af de skoleforløb, der er knyttet til vikingeutstillingen på museet. Der blev talt om tro og overtro med indskolingsklasser i forløbet ”Et liv med døden” og der blev ofret til guderne, leget slåslege og talt om retssamfund i vikingetiden i forløbet ”Hver dag er en kamp” med mellemtrinnsklasser, og målt og regnet på Haralds bro med udskolingselever i forløbet ”Vikingerne konstruktører”.

Hos Fyrsten fra Ishøj var alle 3. klasser fra Ishøj Kommune ude på besøg i forbindelse med Ishøj Kulturpakke, hvor snakken gik på alt fra, knoglernes nedbrydning til livet i den romerske jernalder, og hvordan man udgraver en fyrstegrav.

I 2022 blev der startet et nyt projekt med Albertslund Kommune, Kroppedal Museum og en børnebogsforfatter i forbindelse med Kulturtrappen. Kommunen vil gerne skrive en ny børnebog hvert år, fra forskellige

tidsperioder, som indeholder lokalhistorie. Dertil er der blevet udviklet et nyt skoleforløb om kronologi, som foregår på museet. Den første bog handlede om bondestenalderen og alle elever i 3. klasse i Albertslund kommune fik udleveret bogen efter sommerferien. I løbet af efteråret var alle klasser på besøg på Kroppedal, hvor de fik lært om begrebet kronologi og fik en forståelse af tid ved at kigge på de sidste 15.000 års kulturhistorie langs et 15 meter langt reb.

Efterfølgende gik vi i dybden med perioden i bogen og eleverne fik lov til, at kigge på og røre ved skolesamlingens genstande fra bondestenalderen, alt sammen udendørs. Heldigvis var der kun lidt regn og en del sol. Samtidig fik vi kigget på en masse frøer, døde mus, musvåger der fløj over os og et firben. Næste år kommer bogen til at handle om bronzealderen og arbejdet med den er allerede i gang.

Alle museets skoleforløb har en udendørs aktivitet. Ofte bliver aktiviteterne afbrudt af spændende fund fra områdets flora og fauna, – hvilket naturligvis er rigtigt godt.

Foredragsrække

I 2022 indledte Kroppedal Museum et nyt samarbejde med FOF Københavns Omegn. Aftenskolen dækker kommunerne Albertslund, Ballerup, Glostrup, Herlev, Taastrup og Vallensbæk og fra 2023 kommer Rødovre også med i klubben. Formålet med samarbejdet er, både gennem målrettet markedsføring at nå ud til endnu flere historieinteresserede borgere på Vestegnen, og at udvikle et fast koncept for foredrag inden for museets fagområder arkæologi, astronomi og nyere tids kulturhistorie.

Årets seks foredrag bød indholdsmæssigt på lidt for enhver historiesmag. I foråret holdt arkæolog Bo Jensen foredrag om Kroppedal Museums største udgravning nogensinde, omkring den tidligere Alpegården tæt ved Kong Svends Høj i Smørum i Egedal Kommune. Museumsinspektør Anders Dalsagers foredrag om ”Krigen på Vestegnen” fokuserede på kampene mellem modstandsfolk og myndigheder vest for København under besættelsen, og hvad der sker med lokalsamfund, når de rammes af kampe og krigshandlinger. Direktør Mads Thernøe holdt foredrag om ”Vikingerne på Vestegnen” med afsæt i museets udstilling ”Hver dag er en kamp”.

Efterårets foredrag omhandlede forskellige sider af Vestegnens historie og udvikling set både fra et planlægnings-, etnologisk og historiepolitisk perspektiv. I foredraget ”Taastrup, Hovedstadens forstad” fortalte arkivleder Lars Spatzek levende om byens historie med kildemateriale fra

Høje-Taastrup Sogneråd, der sammen med byens spidser udviklede hele området til det Taastrup, vi kender i dag. I foredraget ”København og Vestegnens forstæder” tog museumsinspektør Kirsten Egholk tilhørerne med på en etnologisk rejse fra København og ud til Vestegnens forstæder, der var i en rivende udvikling efter 2. verdenskrig. Årets sidste foredrag om ”Vestegnens bykonger” blev holdt af historiker Anders Dalsager. Han fortalte om, hvorfor Vestegnens byer er kendt for stærke førstemænd som Herlevs Ib Juul, Brøndbys Kjeld Rasmussen, Gladsaxes Erhard Jakobsen og Høje Taastrups Flemming Jensen, og hvordan deres markante personligheder formede området vest og nordvest for København.

Foredragene begyndte kl. 19 og varede ca. halvanden time og undervejs kunne deltagerne nyde et glas vin, sodavand og lidt snacks. I foråret kostede hvert foredrag 100 kr. pr. person, hvilket var et introduktions-tilbud fra FOF’s side. Prisen steg til 150 kr. i efteråret. Kroppedal Museum og FOF evaluerede samarbejdet ved årets afslutning. Der var et faldende billetsalg efter sommerferien, som ifølge FOF var en generel tendens for alle deres arrangementer. Covid-19 afholdt ifølge FOF også ældre borgere i at melde sig til. Derudover scorer især foredrag om arkæologi og besættelsen højt. Samarbejdet fortsætter i 2023 og vi ser også frem til at afprøve nye formater.

OVERSIGT OVER FOREDRAG

6/4	Udgravningen ved Kong Svends Høj v. Bo Jensen	1/9	Taastrup, Hovedstadens Forstad v. Lars Spatzek
5/5	Krigen på Vestegnen v. Anders Dalsager	6/10	København og Fingerplanens forstæder på Vestegnen v. Kirsten Egholk
2/6	Vikingerne på Vestegnen v. Mads Thernøe	3/11	Vestegnens bykonger – hvor kommer de fra? v. Anders Dalsager

Astroformidling

Det havde været overskyet i nogle nætter, men da skyerne lettede, kunne alle se et nyt lysende klart himmellegeme over stjernebilledet Cassiopeia. Da stjernehimlen er uforanderlig, måtte denne være noget tæt på os, under Månens bane, måske en komet? Den unge Tycho Brahe satte sig for at måle på objektet og opdagede at den ikke flyttede sig fra sit sted. Nej, det var ikke noget tæt på. Det måtte være en ny stjerne. Himlen var alligevel foranderlig.

Det var i 1572 at Tycho Brahe målte på, hvad han troede var en ny stjerne, og revolutionerede både vores opfattelse af universet og astronomiens metoder, ved at introducere meget metodiske observationer.

I 2022 har vi derfor fejret 450 året for opdagelsen af "Stella Nova" med både genudgivelse af hans værk, foredrag, podcast, videoer og ikke mindst en ny udstilling.

Udstillingen "Stella Nova, Tycho Brahes nye stjerne" er blevet til i samarbejde med Syddansk Universitet, og har været udstillet på atriumgården i Odense i 2022, og er i starten af 2023 at finde på Kroppedal Museum.

Foruden SDU, har vi samarbejdet med flere af landets kultur- og vidensinstitutioner. Således har vi også bidraget til Rundetårns dokumentar på YouTube "I Tycho Brahes fodspor" samt podcastet Rumsnaks serie om Tycho Brahes liv. Yderligere har vi i 2022 holdt flere af vores populære stjerneaftner. En del af disse har været

Børn kan stille spørgsmål ved at skrive en seddel og smide den i "Astronomhatten".

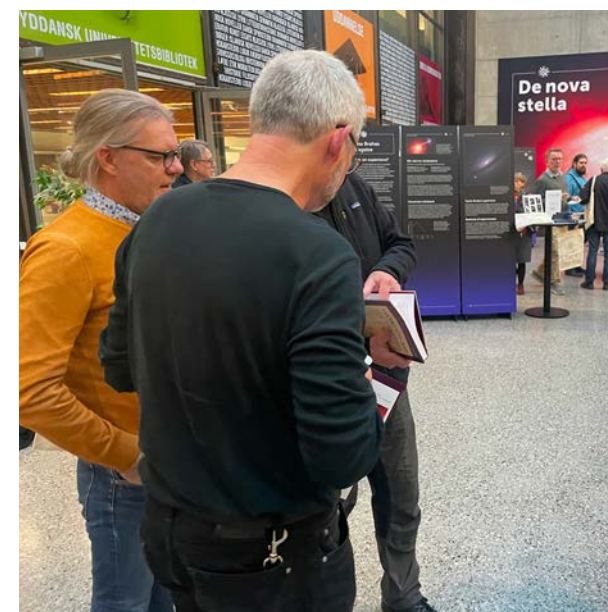
tematiserede omkring moderne astronomi med knytning til Tycho Brahes opdagelser og forskning.

Det er efterhånden en tradition at vinter- og efterårsferierne dedikeres til børns spørgsmål om himlen. Til arrangementerne "Himlen i Børnehøjde," kan børn (og forældre) anonymt og uden frygt for at stille "dumme spørgsmål" få svar på alt mellem jorden og himlen, og få mulighed for at komme tættere på rummet ved at observere i vores teleskop. Aftenerne giver os også et godt indblik i hvilke spørgsmål der undrer og optager børn og unge. Denne viden vil vi bruge til at målrette kommende arrangementer og udstillinger efter.

Miniplanetariet har, efter en pause forudsaget af Corona, været på besøg hos skolelever igen. Planetariet er en bærbar stjernehimmel i form af en oppustelig kuppel og projektor, hvormed man kan se himlen i skoletid, og rejse rundt i rummet og opdage solsystemet. Corona gjorde det umuligt at benytte udstyret, men i år har vi endelig fået lov til, at vise stjernehimlen til flere børn fra bl.a. Albertslund Kommune.

I 2023 vil udstillingen om Tycho Brahe blive sat op på Kroppedal Museum. Vi vil fortsætte vores stjerneaftner, børnearrangementer og ture i miniplanetariet og endelig vil vi fejre og formidle Andreas Mogensens mission, "Huginn," til den Internationale Rumstation.

Miniplanetariet, opstillet på Kongsholmcenteret.

Åbning af udstilling på SDU. Foto Bertil Dorch.

Klip fra YouTube video fra Rundetårns serie "I Tycho Brahes Fodspor."

Øvrige arkæologiske formidlingsprojekter

Torsdag den 3. februar afholdt museets arkæologer traditionen tro et foredrag om det forgangne års arkæologiske udgravninger. Foredraget har været afholdt årligt i 20 år, og også i 2022 tiltrak det mange interesserede tilhørere. Fra 2023 bliver foredraget en del af samarbejdet med FOF Københavns Omegn.

KILDEDAL FORMIDLING

I 2022 begyndte museet store udgravninger omkring Kildedal Station i Ballerup Kommune. I den forbindelse er der indgået et samarbejde med udviklingsselskabet Kildedal P/S omkring formidlingen af udgravningsarbejdet og de eventuelle fund undervejs. Det har indtil videre ført til fælles formidling på SoMe og til pressen og der har været opstillet informationsskilte på stedet. Samarbejdet fortsætter i 2023.

Jonas Sigurdsson er ved at afslutte foredraget om de arkæologiske udgravninger i år 2021. Foto Lotte Reedtz Sparrevohn.

DE FØRSTE LANDSBYER

I foråret var det blevet tid til en ny lille udstilling i Vikingelandsbyen i Albertslund. Museet arrangerer løbende små udstillinger af fund med relation til vikingetiden, til brug for landsbyens formidling til skolebørn. Denne gang handler det om landsbydannelsen i yngre jernalder og vikingetid.

PÅ TUR BLANDT GRAVHØJE

Det er heldigvis ikke alle oldtidsminder, der ligger skjult i jorden. I museets område findes talrige fredede gravhøje og nogle af dem satte vi ekstra fokus på i 2022.

Den 10. juni havde formidlingsinspektør Julie Ring en vandring i Charlottenlund Skov i forbindelse med Gentofte Kultur- og Festdage. Mere end 30 fremmødte var på rundtur i skoven og fik undervejs hørt om gravhøjene, og de mennesker der byggede dem.

Den 24. april deltog Kroppedal Museum i den nationale fortidsmindedag med et besøg ved Sneglehøj i Gladsaxe kommune.

Kenneth Paulmann lægger sidste hånd på udstillingen i Vikingelandsbyen. Foto Lotte Reedtz Sparrevohn.

ÅBENT HUS PÅ UDGRAVNING

Den 15. juni inviterede museet til åbent hus på udgravningen ved Berings Gade i Taastrup. På den skønne sommereftermiddag kunne de fremmødte se sporene af et stort hus fra slutningen af bondestenalder og høre mere om, hvad arkæologerne foretager sig på en arkæologisk udgravning.

INFORMATIONSTAVLE I EGEDAL KOMMUNE

Den 27. oktober var der indvielse af en informationstavle om Rytterkær – en vikingegravplads ved "Dyvelåsen" i Egedal. Tavlen er opstillet ved siden af fire oprejste bautasten, der har stået som en markering af gravpladsen. Informationstavlen er udarbejdet af Egedal Kommune i samarbejde med Jens Henrik Jønsson fra Kroppedal Museum, der i sin tid forestod udgravningerne af gravpladsen.

Besøgende på åben udgravning. Foto Lotte Reedtz Sparrevohn.

Arkæologisk arbejde

2022 har været et travlt år, der har budt på mange spændende og meget forskellige udgravninger. Udgravningerne har i tid spændt fra jægerstenalderen til 1. verdenskrig og i rum bragt os ud til alle hjørner af museets ansvarsområde.

EGENTLIGE UDGRAVNINGER

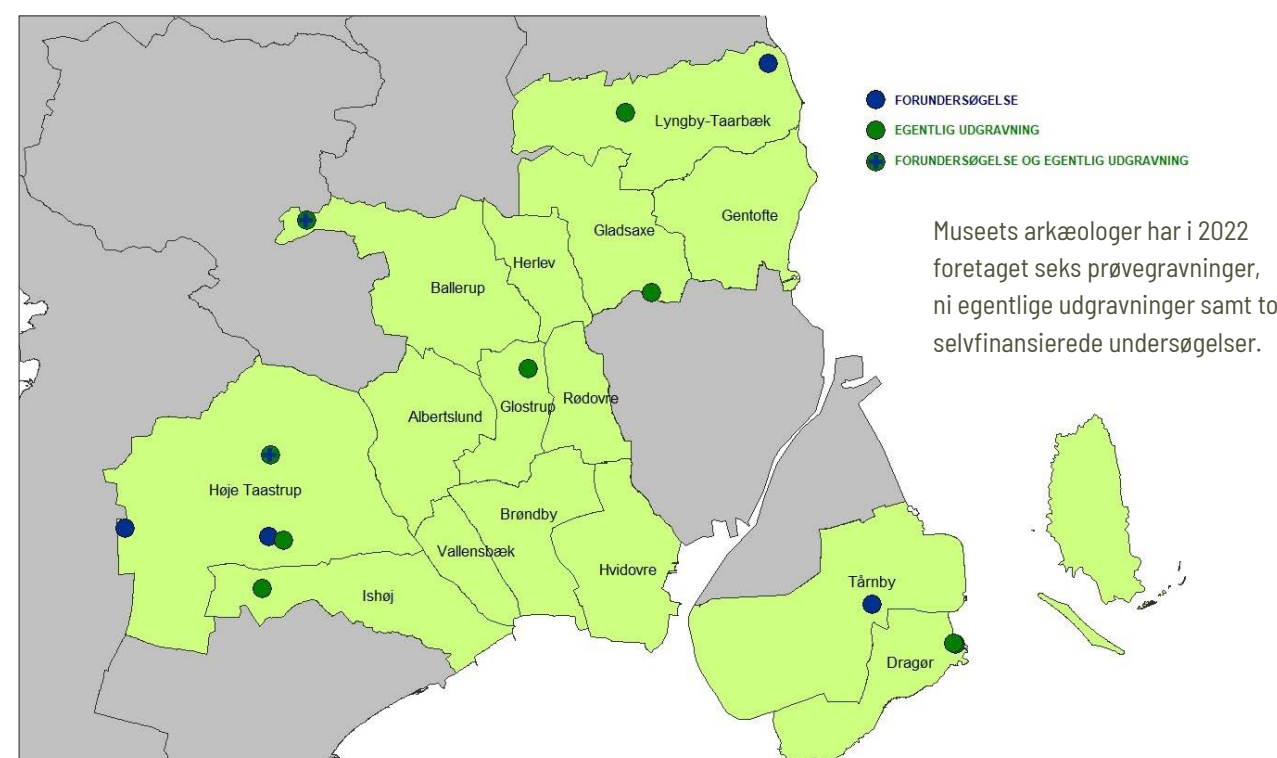
GENBRUG I DRAGØR STETTINSTRÆDE, DRAGØR KOMMUNE (TAK2089)

I Stettinstræde, der ligger i den gamle middelalderlige del af Dragør by, udgravede Kroppedal fire fundamentsgrøfter i forbindelse med anlæggelsen af et nyt énfamilie-hus. Dragør var fra midten af 1300-tallet og frem til slutningen af middelalderen en del af Skånemarkedet, hvor købmænd samledes til handel i sensommeren og efteråret, når store sildestimer trak gennem Øresund. Her blev sildene fanget,

renset, saltet og solgt til eksport. I 1300- og begyndelsen af 1400-tallet var der tale om en sæsonbetonet bebyggelse i form af små, nedgravede huse og lette trækonstruktioner.

I løbet af 1400-tallet blev der opført øst-vest-orienterede bindingsværkhuse på stensyld, der fungerede som lagerbygninger og først fra 1500-tallet opstod der en mere permanent beboelse i husene.

Museets undersøgelser strakte sig kun så langt som bygherres anlægsarbejde og derfor kom vi ikke ned i de ældste lag på matriklen. I vores udgravning stødte vi på resterne af flere gulvlag og rækker af syldsten fra bygninger i forskellige faser fra midten af 1400-tallet og frem. Et af husene er brændt ned, hvilket kunne ses af kollapsede lervægge og brændte trægulve. Det er ikke tit at museet har mulighed for at foretage udgravninger inde i Dragør og udgravningen var med til at understøtte de udgravninger, der blev foretaget på nabomatriklen i

1970'erne og til at udbygge forståelsen af Dragør, som en central handelsplads i middelalderen.

Ekstra interessant var fundet af en sten, der i slutningen af middelalderen er blevet brugt som syldsten i det ene hus. Stenen viste sig nemlig at have skåltegn (cirkulære fordybninger) på begge sider. Skåltegnsten findes allerede i bondestenalderen (3900-1800 f.Kr.), men forbindes især med bronzealderens billedunivers.

Formålet med skåltegnene kendes ikke, men sammen med de øvrige helleristninger – blandt andet skibet og hjulkorset – knyttes de ofte til soldyrkelse og kultisk aktivitet. Spørgsmålet er nu, hvor stenen kom fra, inden den endte som syldsten?

Cirka 700 meter fra Stettinstræde har der ligget en bebyggelse i yngre bronzealder og førromersk jernalder. Ved bebyggelsen er der fundet en helleristningssten ligesom der er opsamlet to små skåltegnsten i samme område. Om end det ikke er til at bekræfte, er det en

nærliggende tanke, at den nytilkomne skåltegnsten fra Stettinstræde stammer fra samme område.

SKELETTER VED KIRKEN TORSLUNDE KIRKE, ISHØJ KOMMUNE (TAK2132)

I august blev Kroppedal kontaktet af en entreprenør, der var ved at bygge en handicaprampe ind til kirkegården ved Torslunde Kirke. Museet kiggede forbi og kunne konstatere, at jorden var omrodet i de lag entreprenøren skulle arbejde i og gjorde til at starte med ikke mere ud af sagen. Efter museets besøg viste det sig dog, at entreprenøren alligevel skulle grave dybere og nu stødte de på knogler.

Entreprenøren blev derfor nødt til at indstille arbejdet indtil Kroppedal havde foretaget en udgravning. Her dukkede der intet mindre end fem grave op lige uden for kirkegårdsmuren: To spædbørn, et 2-3 årigt barn og

Arkæolog Morten Steineke vipper syldstenen ud af dens placering, så vi kan få den med hjem på museet. Morten er en erfaren "byarkæolog" museet indlånede fra Københavns Museum.

Den ene side af syldstenen, sat på "højkant".

to større teenagere eller voksne. Gravene var alle i forskellig grad blevet ødelagt af de senere aktiviteter, der har været ved kirkegårdsmuren, hvor der tidligere er blevet etableret en indgang med trappe. Trods forstyrrelserne var det dog muligt at se, hvordan de voksne gravlagte var blevet placeret og det hjælper os til at datere gravene. Igennem middelalderen ændrede man nemlig placeringen af armene på den gravlagte, således at ældre gravlagte har armene ned langs siden mens personer i slutningen af middelalderen ligger med armene over kors på brystet. Ved hjælp af placeringen af armene i gravene ved Torslunde kan vi derfor se, at der er tale om grave fra ældre middelalder (1050-1200 e. Kr.).

Men hvorfor lå de døde udenfor den nuværende kirkegårdsmur? Man kunne hælde til den tolkning, at der var tale om udøbte børn og kriminelle selvmordere siden de var henvist til en plads i den uindviede jord. En mere sandsynlig tolkning er dog, at kirkegårdens afgrænsning har flyttet sig over tid.

Vi ved desværre ikke, hvor gammelt det udsnit af kirkegårdsmuren vest for kirken er, men vi ved, at kirkegårdsmuren på den østlige side af kirken er fra den sene del af middelalderen. Og at de ældste dele af den eksisterende kirke er fra 1100-tallet. Vi ved også, at man i dele af middelalderen blot afgrænsede nogle kirkegårde med en grøft eller et lavt dige, som det ikke nødvendigvis er muligt at finde spor efter i dag. Under udgravningen

brugte vi mange kræfter på at lede efter en ældre afgrænsning, der kunne fortælle os, om de gravlagte lå inde eller uden for den daværende kirkegård. Det lykkedes desværre ikke, så det må stadig være et åbent spørgsmål.

Knoglerne er nu sendt til Panum til en antropologisk analyse og her kan vi forhåbentligt blive lidt klogere på hvem de døde var.

EN LANDSBY I GLOSTRUP? EJBY MOSEVEJ 30-2, GLOSTRUP KOMMUNE (TAK2092)

Egentlig udgravning af 11.000 m². I det sene forår udgravede museet en jernalderbebyggelse fra perioden yngre romersk jernalder til vikingetid. Der er muligvis tale om en lille landsby på 3-4 samtidige gårde, der har ligget der i cirka fem faser. Vi afventer dog endnu de naturvidenskabelige dateringer, der kan hjælpe os til at forstå, hvor mange af gårdene, der har ligget der samtidig.

BONDESTENALDER I HØJE TAASTRUP. BRENSBÆK II, HØJE TAASTRUP KOMMUNE (TAK2071)

Egentlig udgravning af i alt 6.600 m². I den tidlige sommer udgravede museets arkæologer et stort to-skibet langhus fra slutningen af bondestenalderen (2200-1800 f.Kr.). Det har været et velbygget hus, omkring 30 meter langt og 6,70 meter bredt og der har dermed været mere end 200 m²

Spædbørnsgravene var så skrøbelige, at de blev taget op i præparat og udgravet inde på museet. Gravene var blevet forstyrret af de senere anlægsarbejder, der var foregået nær kirkegårdsmuren (markering med blå cirkel af forstyrrelse).

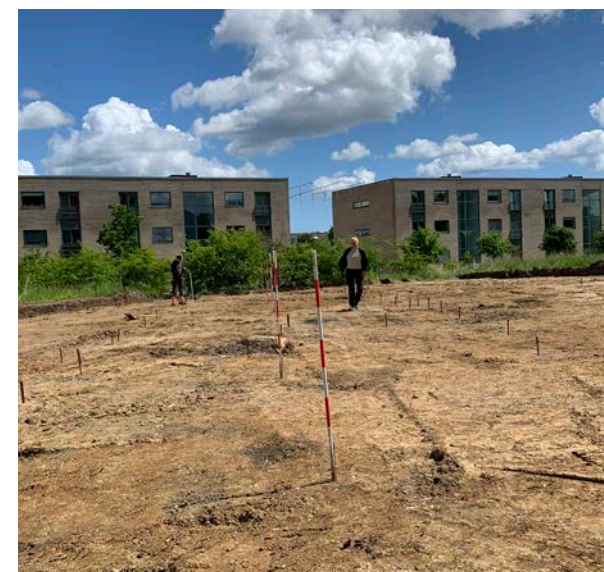
under samme tag. Huset var opført på en markant forhøjning i landskabet og har haft en monumental karakter. Her boede en stormand! Der blev fundet trækul i stolpehullerne og der er antageligt tale om en brandtomt. Det trækul er ved at blive naturvidenskabeligt dateret med kulstof 14-metoden.

Det var hverken første eller sidste gang, der boede mennesker i området. Museet udgravede også et bopladsområde med mindre, toskibede huse og aktivitetssområder fra den ældre tragtæggekultur (3100-2900 f. Kr.) og et område med to-tre treskibede langhuse fra yngre bronzealder (1100-500 f.Kr.). De viser, at området ved Brensbæk var beboet fra den tidlige bondestenalder og flere 1000 år derefter. De få huse viser dog også, at området i lange perioder må have ligget øde hen.

SKYTTEGRAVE FRA 1. VERDENSKRIG. VIRUMGÅRD, LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE (TAK1641)

Egentlig udgravning af 3.670 m². I begyndelsen af efteråret tog museet op til Kongens Lyngby. Over for Frilandsmuseet havde Kroppedal for seks år siden lavet en forundersøgelse, hvor et system af ukendte skyttegrave dukkede op. Nu skal arealet bruges og museet lavede derfor en egentlig udgravning. Undervejs fik vi gode supplerende oplysninger af specialkonsulent Peter Thorning Christensen. Skyttegravene lå sammen med en forskudt skanse og begge dele

Udgravningssituation – ved stormandens hus.
De tagbærende stolper er markeret med stokke.

er opført i tiden omkring 1. verdenskrig. Anlægget var en del af Københavns Befæstning og skulle beskytte Kongevejen, som var en af indfaldsvejene til København, i tilfælde af krig.

JÆGERSTENALDER I PARKEN. KILDEN VED HØJE GLADSAXE, GLADSAXE KOMMUNE (TAK2055)

Standsningsdag og efterfølgende egentlig udgravning af 56 m², hvor Gladsaxe Kommune har blotlagt et gammelt kildevæld. Kroppedal afdækkede og registrerede kogestensgruber samt et tyndt kulturlag, hvor der lå en enkelt flintskraber. Der er taget materiale ud til analyse ved hjælp af kulstof 14 metoden. Bigbags med jord blev taget med hjem til museet og skal i sommerhalvåret soldes for flere genstande. Fra tidligere opsamlinger i 2020 kender museet til bl.a. en tværpil fra Ertebøllekultur, foruden knuder, skiveskrabere, stødflækker, flækkeafslag med tanding, bueknive, flækkeknive og knusesten opsamlet af amatør-arkæolog Bo Kildeager.

ATTER I DRAGØR LØKKESTIEN, DRAGØR KOMMUNE (TAK2100)

Udgravning af fire fundamentsgrøfter i forbindelse med anlæggelsen af ny énfamilie-bolig. På trods af udgravningens placering midt i den gamle middelalderlige bykerne i Dragør var mulden næsten steril med enkelte fund af moderne

De lokale vildheste syntes, at vores bigbags var voldsomt interessante.

tagtegl (efter cirka 1925), lidt blåglaseret porcelæn (efter 1870), en stump af en kridtpibe (muligvis fra 1600-tallet) foruden en del udaterbare dyreknogler.

TRACÉGRAVNING LANGS VEJEN
BONDEHØJVEJ I HØJE TAASTRUP KOMMUNE
(TAK2131)

Overvågning og efterfølgende udgravning i et tracé langs Bondehøjvej i forbindelse med fjernvarme. I traceet afdækkede museet tre huse, hvoraf to fortsætter udenfor selve traceet. Derudover dukkede en mulig brønd, og flere store materialetagningsgruber op, der oplagt skal knyttes til husbyggeriet. Der er så mange gruber, at de ikke alle kan knytte sig til det ene hus, vi påviste i nærheden og det er således oplagt, at der her ligger en større boplads, som traceet blot er gået igennem en lille del af.

FØRSTE LILLE FLIG AF EN STØRRE UDGRAVNING
KILDEDALOMRÅDET, BALLERUP KOMMUNE
(TAK2033)

Prøvegravning af et 202.000 m² stort areal før udviklingen af den ny Kildedal By. Kildedalområdet ligger i et område med mange kendte arkæologiske lokaliteter og der blev da også fundet mange bebyggelsesspor ved prøvegravningen. Bebyggelsen består af treskibede huse, primært fra jernalderen, og formentlig også 2-3 midtsulehuse fra neolitikum. Øst for bebyggelsen er der to parallelle palisadeforløb mellem to vådområder. På den nordlige del af

arealet ved Måløv Byvej, fremkom spor efter middelalderlig aktivitet. Den aktivitet skal muligvis henføres til Sørup, et lille ejerlav vest for Måløv, der kan have kontinuitet tilbage til middelalderen. I alt udpegedes 51.800 m² til egentlig udgravning.

I slutningen af 2022 foretog museet så en egentlig udgravning af de to første felter, placeret på den nordlige del af arealet. Her fremkom to jernalderhuse (yngre romersk til ældre germansk jernalder) samt en middelaldergrøft og lidt mere overraskende en let befæstning fra 1. verdenskrig. Den lette befæstning var lidt uventet, men da 2022 i forvejen har budt på anlæg fra 1. verdenskrig var det et sjovt og interessant supplement og indblik i de ellers ukendte forsvarsstillinger.

ÅRETS FORUNDERSØGELSER

KRAGEHAVEMARK
HØJE TAASTRUP KOMMUNE
(TAK2101)

Prøvegravning af et 30.000 m² stort areal. Her afdækkede arkæologerne en lavning med fund af bearbejdet flint og lerkarskår fra tragtbægerkultur, samt dyre- og menneskeknogler. Museet vender tilbage i 2023 og foretager en egentlig udgravning.

Forsvarslinjen er her markeret med landmålerstokke.

KIRSTINEHØJ
TÅRNBY KOMMUNE
(TAK2090)

Forundersøgelse af et 140.000 m² stort areal. Der fremkom bebyggelsesspor og produktionsområder i form af gruber, en brønd og hørtørringsanlæg og andre produktionsgruber fra oldtiden, spredt ud over store dele af arealet. De foreløbige resultater tyder på aktivitet primært fra bronzealderen, men antageligt også fra neolitikum og jernalder. Museet har udpeget i alt 40.000 m² til egentlig udgravning.

SKYDEBANE VEST
HØJE TAASTRUP KOMMUNE
(TAK2097)

Prøvegravning af 27.000 m² forud for etablering af støjvold. Der fremkom kun få aktivitetsspor der ikke kunne dateres nærmere og området blev derfor frigivet lige efter forundersøgelsen.

HAVELAND
HØJE TAASTRUP
(TAK2099)

Selvfinansieret forundersøgelse. I februar lagde arkæologerne et par søgegrøfter ved ejendommen Haveland i Vridsløsemagle landsby, hvor der skal bygges nye énfamiliehuse. Da Vridsløsemagle landsby har rødder i middelalderen valgte museet at foretage en lille forundersøgelse. Der blev kun fundet spor af nyere dato og området blev frigivet til bygherre.

KØBENHAVNS GOLFKLUB
LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE
(TAK2134)

Prøvegravning af et 2.000 m² stort areal i forbindelse med terrænregulering på golfbanen. Der fremkom enkelte gruber og et stolpehul, der alle blev færdigundersøgt i forbindelse med forundersøgelsen. Herefter blev arealet frigivet.

BYGADEN
HØJE TAASTRUP
(TAK2139)

Selvfinansieret forundersøgelse. I oktober tog museet til Høje Taastrup landsby, hvor en bygherre ønsker at udstykke og opføre nye boliger. Da der ikke har været bygget på arealet før og Høje Taastrup landsby har rødder i middelalderen valgte museet at lave nogle enkelte søgegrøfter i deres baghave. Der var kun få og spredte fund i laget; et par jernsøm, en jernnøgle, lidt tegl og et potteskår fra et glaseret lerkar, alt sammen formentlig af nyere dato. Museet lukkede derfor grøfterne igen og frigav arealet til byggeri.

Publikationer

“Washed and well-kempt, pale and red-eyed: ideal bodies in Viking Age Scandinavia, c. 750-1050 CE” i Uroš Matić, red. “Beautiful bodies”. Routledge.

“Bronzestøbning ved Kong Svends Høj” i “Årskift for Ledøje-Smørum Historisk Forening og Arkiv.”

“Lille ting, lang rejse: en baltisk miniaturekam fra Vridsløsemagle og fra den baltiske østkyst” i Kroppedal Museums Årsbog 2021.

Desuden holdt Bo Jensen også et oplæg, “More than appropriate force? Gender and highly structured violence in Viking Age Scandinavia” på konferencen “Reintroducing gender”, Institutionen för Arkologi, Uppsala Universitet.

Konservering og bevaring

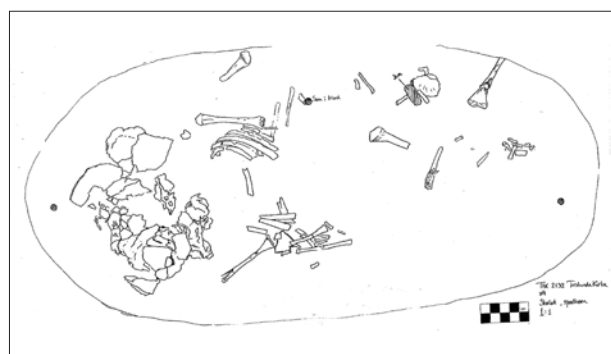
Hverdagen i konserveringen på Kroppedal Museum byder i reglen på meget forskelligartede opgaver indenfor det konserveringsfaglige felt og 2022 har ikke været noget undtagelse herfra. Der er lavet udstillingsarbejde i Kroppedals eget regi, såvel som i samarbejde med andre institutioner. Konserveringen har udført præparatudgravninger, konservering og dokumentation i forbindelse med museets mange udgravninger og genstande fra Nyere Tid- og Astronomi-afdelingerne har fundet vej til konserveringsværkstedet.

Kroppedal Museum deltog i 2022 i projektet NEXT generation lab, hvor gymnasieelever fik et unikt indblik i det museale arbejde, både i forhold til udgravning, naturvidenskab og formidling. I den forbindelse skulle der analyseres på prøver fra et læderlåg fra en bronzealderurne, som er en del af Kroppedal Museums fund og samling. Prøverne, der skulle analyseres, blev udtaget af museets konservator, og senere i projektet kom gymnasie elever også på besøg i konservering og hørte om konserveringsfaget, det daglige arbejde og de uddannelsesmæssige muligheder.

Konserveringen på Kroppedal har i 2022 og været involveret i udlånet af flere genstande fra museets astronomiske samling til Syddansk Universitetsbibliotek, hvor de sammen med genstande og bøger fra SDU skulle indgå i en udstilling, som markerer 450-året for Tycho Brahes observation af supernovaen De Nova Stella. Særudstillingen flyttede ved årsskiftet fra SDU til Kroppedal Museum, hvor den kan ses fra februar 2023.

En udgravning lige uden for kirkemuren ved Torslunde Kirke førte til hjembringelsen af flere skeletter hvoraf nogle var mindre børn og særligt to fint bevarede spædbarnsskeletter skilte sig ud. Begge skeletter var velbevarede, men dog ikke intakte grundet tidligere forstyrrelser. Det var børn som var nyfødte eller kun få måneder gamle. De blev optaget i præparat og nænsomt udgravet på konserveringen, hvor man bl.a. kunne konstatere tænder som var fuldt formede, men endnu ikke brudt igennem kæben.

Øverst tv.: Præparat med fritlagt spædbarnsskelet, optaget fra udgravning lige uden for Kirkemuren ved Torslunde Kirke. Nederst tv.: Samme spædbarnsskelet indtegnet 1:1. Øverst th.: Spædbarnsskelettet fra Torslunde Kirke udgravet, afrenset og klar til pakning og indsendelse til videre undersøgelser på Panum Institutet.

Danefæ og detektorfund

I hele Danmark oplever vi en stadig stigende interesse fra privatpersoner for at søge efter genstande fra fortiden, ved hjælp af metaldetektorer. Genstande der kan være danefæ, dvs. af en materiel værdi og/eller som vurderes til at være af vigtig kulturhistorisk værdi pga. deres alder eller sjældenhed, skal ved lov indleveres til det ansvarshavende lokalmuseum, hvorefter de kan udløse en findeløn til finder.

I 2022 blev der registreret 452 af de metaldetektorfund som privatpersoner jævnligt indleverer til Kroppedal Museum. Af disse fund kommer ca. to tredjedele videre til danefæbedømmelse på Nationalmuseet, mens resten, der ikke er danefæ, indlemmes i Kroppedal Museums samling, da de en vigtig videnskilde til fortiden i Kroppedal Museums ansvarskommuner.

TAK 1639x483. Middelalderlig bronzengøgle fundet på Amager. Indleveret i 2022.

TAK 1639x530. Middelalderlig skakbrik af bronze og bly fundet på Amager. Indleveret i 2022.

TAK 1871x3. Guldring fra renæssancen, Vridsløsemagle. Erklæret for danefæ i 2022.

TAK 1659x17. Et maskeformet stykke bly fundet ved Sengeløse. Formentlig en patrice til smykke eller pyntebeslag. 21x18 m. Vikingetid. Indleveret i 2022.

TAK 1824x10. Møntvægtlod til hollandsk guldmønt fundet på Amager. Dateres til 1340-1558. Erklæret for danefæ i 2022.

TAK2036x1. Vikingetidsspænde i Jellingstil fra Måløv. 35x35 mm. Erklæret for danefæ i 2022.

REGNEPENNINGE

Blandt de registrerede fund i 2022 var der 19 såkaldte regnepenninge/Rechenpfennige af messing, fra samme mark på Amager, hvor der nu er fundet i alt 26 stk.

Regnepenninge havde deres storhedstid i Centraleuropa i 1500/1600-tallet, hvor de blev brugt, især af handlende, som hjælp til at regne. Lidt ligesom

kuglerammen. Regnepenningene blev lagt på et bræt med linjer, hvor regnepenningens værdi blev bestemt af dens placering på brættet. Regnepenningens motiver kunne være af religiøs eller mytologisk karakter, men der er også portrætter af regenter eller politiske scener, til tider brugt som propaganda. Regnepenninge er i nogle tilfælde danefæ.

TAK 1614x56. AB- regnepenning. På den ene side ses alfabetet i en ramme. På den anden side ser et regnebord til brug af regnepenninge afbilledet. Nürnberg ca. 1553-1585.

TAK 1858x7. Regnepenning. På den ene side ses Romulus (med skjold og sværd) der dræber en liggende Remus og årstallet 1602. På den anden side ses Samuel (til højre) der kroner en knælende David, og møntmesterens initialer H/E.K.

Fredede fortidsminder

VI KOMMER ALTID PÅ BESØG IGEN.

Der er 10 museer i Danmark som fører tilsyn med de fredede fortidsminder, en opgave som varetages på vegne af Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen er myndigheden som bestemmer ud fra museumsloven, hvad der er tilladt på de fredede fortidsminder, og museerne er så at sige styrelsens øjne i marken.

Kroppedal Museum fører tilsyn med vores eget ansvarsområde og vores tre nabomuseer Københavns Museum, Museum Nordsjælland og Bornholms Museums områder. Museet fører tilsyn med ca. 4.000 fredede fortidsminder ud af 38.000 i hele landet. I 2022 gennemførte museet 120 periodiske tilsyn og blev sendt ud på 33 ad hoc besigtigelser samt en særopgave på Bornholm. Der er således en begrænset rotation i besøgene af de fredede fortidsminder, men periodisk bliver alle lokaliteter genbesøgt igen og igen.

Ved tilsynet i 2021 på Bornholm blev Kroppedal Museum bekendt med, at der ved siden af søfæstningen Christiansø på den ubeboede ø kaldet Græsholm lige-

ledes fandtes uregistrerede fæstningsværker. Disse kunne blandt andet ses på luftfotos, men en fysisk tur til øen var påkrævet. Denne tur blev en realitet i september 2022 da vejret var gunstigt for overfarten mellem de små øer.

Græsholm er naturbeskyttet og således ikke truet eller et sted man normalt kan få lov til at besøge. Selvom der ikke er trusler fra f.eks. byggeri eller infrastruktur, er det stadig vigtigt at registrere fortidsminderne og deres udbredelse.

På øen findes blandt andet en pestkirkegård fra slutningen af 1600-tallet og en stjerneskans samt tilhørende fæstningsværker fra 1700-tallet. Stjerneskansen blev nedlagt og skilt ad i 1811 blandt andet for at undgå, at en angribende fjende kunne overtage fæstningen og beskyde Christiansø derfra.

Der kommer således løbende nye fredede fortidsminder til listen, og museets tilsynsførende ser frem til at genbesøge både de nye og gamle.

Som det tydeligt fremgår af billederne, er Jonas Sigurdsson godt tilfreds med at varetage museets bedste opgave.

Ishøj Lokalhistoriske Arkiv

I det meste af 2022 har arkivlederen været frikøbt til en opgave for Kroppedal Museum som projektleder til at omorganisere Albertslund Kommunes papirarkiv, mens en vikar har varetaget hans opgaver i Ishøj.

Arkivet har lavet mange historier på Facebook. Fx blev der i anledningen af Ishøjplanens/Vejleåparkens 50 års jubilæum lavet tre historier om Ishøjplanens tilblivelse og første år. I anledning af 300-året for Hans Egedes ankomst til Grønland lavede DR1 en TV-serie om den fælles grønlandsk-danske historie og her fulgte arkivet op med to historier om den grønlandske kost- og efterskole, der lå i Torslunde, og som er en brik i denne historie. Skolen fungerede i årene 1970-1987 og var den ledende af de i alt fire grønlandske efterskoler, der lå i Danmark. Af andre historier kan nævnes, at store regnmængder i februar måned gav inspiration til historien om oversvømmelse i Ishøj i 1941, hvor

Falck rykkede ud og sejlede folk væk fra deres huse i Ishøj, sommertiden inspirerede til et tilbageblik på, hvordan sommeren har været tilbragt i Ishøj og årets skolestart til hvor – og hvordan skolegangen foregik i tidligere tider. Det gav stor respons og nåede ud til mange – også læsere, der formodes ikke selv at opsøge arkivets tilbud. Arkivet deltager aktivt i den fælles formidling på Bredekærgård, og deltog derfor bl.a. i forårsfesten, hvor gårdens nye sæson skydes i gang. Børn og voksne deltog i arkivets uldværksted på gårdspladsen, hvor der blev kartet uld fra gårdens får, spundet på håndten og rok, set på kopitøj af uld fra 1800-tallet samt fremstillet bolde af uld. I alt anslås at der var ca. 2000 deltagere til hele gårdens arrangement.

Foruden formidlingen på Bredekærgård kan nævnes Vestegnens Kulturge med en byvandring under det fælles tema: Mod nye horisonter. Turen gik fra strandområdets

Det lokalhistoriske arkiv i Ishøj ligger smukt i den firlængede gård Bredekærgård i landsbyen Tranegilde.

tidlige huse via Vejleåparken og endte i Gadekæret. Hele tiden med fortællingen om, at man ved nybyggeri i Ishøj var drevet af nye ideer med baggrund i fx Fingerplanen og Køge Bugt-planen. På den landsdækkende Arkivernes Dag lavede arkivet, i samarbejde med Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening, et pop-up arkiv i Ishøj Bycenter, hvor folk kunne få scannet deres lokalhistoriske billeder, så både arkivet og billedejeren kunne få en digital kopi.

PUBLIKATIONER

Diplomatsættets sociale vandring, Inge Christiansen. I: Dragtjournalen, årgang 16, nr. 20, 2022.
Niels Henrichsens fine tøj – en ung mands hedebodydragt fra begyndelsen af 1800-tallet, Inge Christiansen. I: Dragtjournalen, årgang 16, nr. 20, 2022.

Samtidig fortaltes om arkivet og lokalhistorien og en lang række billeder blev fremvist.

Arkivet arrangerede og afholdt aktiviteter for Ishøj Kommune i projektet "Kultur og natur på recept". Her blev fortalt om og vist billeder fra arkivet og kommunens historie, introduceret til brug af Arkiv.dk, snakket med deltagerne om deres "ishøjhistorier" samt en rundtur på gården og i landsbyen med fortælling og snak.

FOREDRAG

Inge Christiansen holdt foredrag om hedebodydragen på Dragtuddannelsen, Nørregårds Højskole.

TILLIDSHVERV/FAGLIGE NETVÆRK

Inge Christiansen sidder i styregruppen for Dragt- og tekstilnetværket under ODM. Inge Christiansen sidder i redaktionsgruppen for Dragtjournalen, fagligt tidsskrift for beklædnings- og tekstilhistorie.

Arkivalier på skrivebordet

Juleklip på arkivet

Blaakildegaard i Høje-Taastrup

Vi nåede et par store milepæle i 2022. Først og fremmest har tilvæksten på arkivet gjort, at vi har måttet indrette dele af et udstillingslokale med reoler til formålet. Det er et kompromis mellem at vi skal bruge mere arkivplads og så, at vi reducerer vores formidlingsarealer. Vi mener, at løsningen stadig tilgodeser den fremtidige formidling, da vi samtidig kan få optimeret lokalets dimensioner til fremtidige særudstillinger.

I 1995 vedtog medarbejderne på arkivet en 15 årig strategi omkring at få registreret alle medier fra analoge søgemetoder til lokalarkivernes fælles registreringssystem ARKIBAS. Et delelement var digitaliseringen af den stadig støt voksende billedsamling. Den del var færdigt efter 10 år og siden er der kommet meget store billedsamlinger ind på arkivet. Efter flere generationer af ARKIBAS, fik den nuværende version tilbage i 2015 mulighed for at gøre dele

af billedsamlingen tilgængelig på platformen Arkiv.dk eller ved almindelige Google søgninger. I 2022 gik vi over de 500.000 unikke hits på ikke mindre end 26.495 enkeltfotos og 5.945 fotoalbums med i snit 5 fotos. Så vores brugere har på internettet set på 62.165 historiske fotos.

Personalet på arkivet er en blanding af fastansatte, aktiverede og så frivillige. De frivillige arbejder primært med fotograf Ole Rasch enorme billedsamling. Arbejdet generelt er målrettet med registreringer og scanninger af det lokalhistoriske materiale. Vi er i en proces, hvor målsætningen i alt arbejde er tilgængeligheden af vores materiale til glæde for alle borgere. Vi kalder det også for en demokratisering af vores arkiv. I stedet for at vi gemmer det hele af vejen på magasiner i syrefri kasser eller i hængemapper, så skal materialet ud og arbejde og kunne bruges af alle.

Taastrup hovedgade.
Et af de mange tusind billeder af det gamle Taastrup, som arkivet på Blåkildegård har digitaliseret.

Lokalhistorisk samling i Albertslund

ARBEJDET MED ET NYT KOMMUNEARKIV

I 2020 udmøntede Albertslund kommune en større bevilgning til en lovpligtig arkivering af kommunens arkivalier. Blandt andet var der et stort behov for et nyt arkivrum på rådhuset. Det blev arkivar Troels Øhlenschläger som fik til opgave, at gennemgå det kommunale arkiv, og bistå etableringen af det nye arkivrum. I første omgang løb projektstillingen frem til september 2022, hvorefter den blev forlænget med endnu et år. Projektet afsluttes 01.09.2023. Troels arbejder derfor fortsat med, at skabe et overblik over både kommunale og private arkivalier. Et spændende arbejde hvor der indhøstes masser af lokalhistorisk viden, som senere vil komme det lokalhistoriske arkiv til gavn.

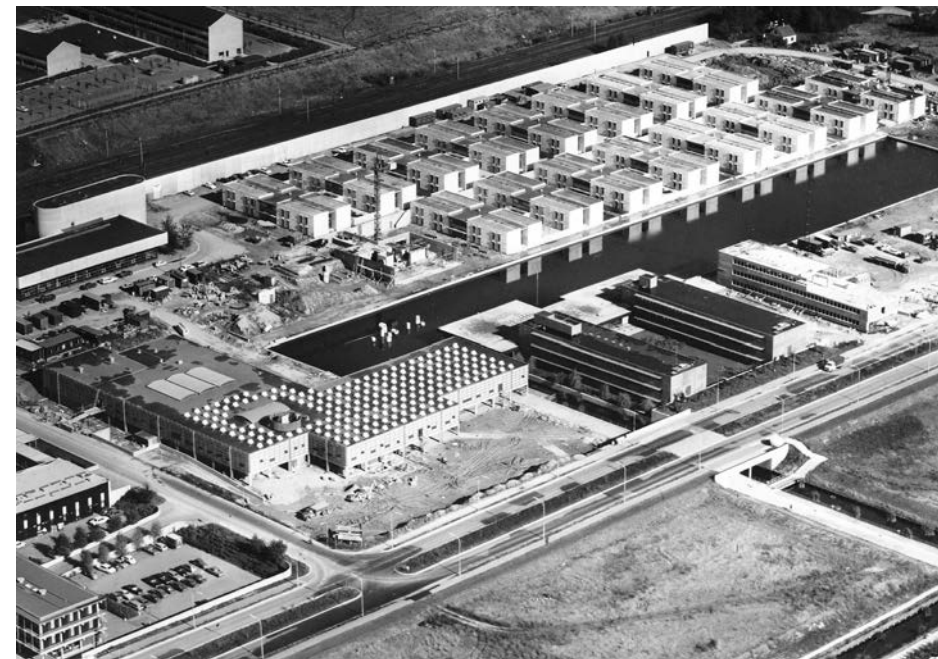
DOKUMENTATION FRA LUFTEN

På lokalhistorisk arkiv arbejder den frivillige fotogruppe stadig på en samtdokumentation af Albertslund.

Gruppens muligheder for at dokumentere byens udvikling, er i 2022 blevet forbedret, da 4 dronefotografer, har dokumenteret byens forandringer fra oven. Vi får således flere perspektiver – fugle- og frøperspektiver – på dokumentationsopgaverne.

ARKITEKTURENS DAG

Arkitekturens Dag er en årlig landsdækkende begivenhed. I 2022 var temaet stedsans. Arkivet bød ind med en byvandring i samarbejde med Albertslund Kommune. Byvandringen blev afholdt i dejligt efterårsvejr med 26 deltagere. Byvandringen var guidet af museumsinspektør Kirsten Egholk, projektleder Helene Qvist fra Albertslund Kommune og arkivleder Troels Øhlenschläger fra arkivet. Turen var dermed udtryk for en eksemplarisk samarbejdsproces mellem kommune og arkiv/museum.

Albertslunds Centrum er mere end butikscenteret. Her Ses DIS -kollegiet, Albertslundhuset, Rådhuset der ligger rundt om Rådhusssøen. Billedet er taget i 1975 mod nordvest. Bemærk de tomme grunde syd for vejen, Nordmarks Allé.

Personale og bestyrelse

PERSONALE 2022

- Anders Dalsager, Museumsinspektør, Nyere tid
- Bo Berggren Jensen, Arkæolog, undersøgelser
- Celine Maria Vacher, Museumsassistent
- Christa Rosager, Registrator, IT
- Darius Monfared, Arkivleder
- Dorte Tegtmeier Olsen, Kommunikationskonsulent
- Elin Søborg, Frivillig arkæolog BA
- Inge Merethe Vest-Andersen, Butiksansvarlig
- Jonas Hasemann Sigurdsson, Museumsinspektør, Arkæologi, Tilsyn med fredede fortidsminder
- Julie Kellberg Ring, Museumsinspektør, Skoletjeneste og formidling
- Kirsten Egholk, Museumsinspektør, Nyere tid
- Kenneth Faye Paulmann, Museumstekniker, bygningsforvaltning og magasintilsyn
- Lars Ljungmann Spatzek, Arkivleder
- Lars Occhionero, Museumsinspektør, Astronomihistorie
- Linda Boye, Museumsinspektør, Arkæologi, Forskningsansvarlig
- Lotte Reedtz Sparrevohn, Museumsinspektør, Arkæologi
- Mads Thernøe, Direktør
- Majken Morsbøl Petersen, HR medarbejder & Koordinator
- Margit Grimm, Arkivmedarbejder
- Mette Wethje Skjødt, Konservator
- Michala Kure, Regnskabsansvarlig
- Rebecca Boye Bang, Gartnermedhjælper
- René Møller Yde, Arkivmedarbejder
- Susan Pallesen, Museumsinspektør, Arkæologi
- Troels Torp Øhlenschlæger, Arkivleder

TIMELØNNEDE

- Nighat Hashmi
- Helene Torp
- Helle Skree Villumsen

PROJEKTANSATTE

- Daniel Teilmann Olesen
- Helene Skjærning Jacobsen
- Inge Christiansen
- Mikkel Sand Thychosen
- Nikolaj Wiuff Kristensen

BUTIK & OMVISNING

- Ahmad Jabbour Al-Khalil
- Anna Reinhold Larsen
- Camilla Rievers Søgaard
- Erik Christensen
- Margrethe Winther Brandt
- Sandra Holm
- Ulla Hyllested Cordtz

JOBSKABELSE & PRAKTIK

- Adnan Ari
- Allan Larsen
- Emil Lasse la Cour Broholm
- Maya Mia Lykke Ditlevsen
- Sarah Sophia Klitgaard Rasmussen
- Silvia Nunglak Khotpanya Blandfort
- Søren Bruun Jensen

BESTYRELSE 2022

- Udpeget af Albertslund og Høje Taastrup kommuner
- Conny Trøjborg Krogh (formand)
- Finn Søder, (næstformand) Selvstændig
- Lars Gravgård Hansen, Medlem af Kommunalbestyrelsen Albertslund Kommune
- Leif Pedersen, Medlem af Kommunalbestyrelsen

Albertslund Kommune

- Thomas Stenrød Paulsen, Specialkonsulent Ishøj Kommune
- Linda Nørregård Andersen, Vicedirektør Arbejdermuseet
- Erik Christensen, Kroppedal Museumsforening
- Valgt af medarbejderne:
- Jonas Hasemann Sigurdsson, Museuminspektør, Arkæologi. Tilforordnet i bestyrelsen

KROPPEDAL
MUSEUMSFORENING 2022

- Bent Pedersen
- Bodil Astrup Larsen
- Bruno Agerholm
- Dorthe Jordan-Knudsen
- Elin Søborg
- Erik Christensen
- Erik Høg
- Freddy
- Helle Nielsen
- Helle Mathesen
- Henny Mesnickow
- Henrik Seidenfaden
- Ib Tengmark
- Inger Spaabæk Mangor
- Ivan Stauning
- Jens-Jørgen Krogh
- Jørn Jordan-Knudsen
- Kajsa Gunnarson Nolsøe
- Karsten Hansen
- Kim Balling
- Lisa Ulriksen
- Niels Hangaard
- Peter Mose Nielsen
- Povl Markussen
- Ruth Trier
- Steen R. Larsen
- Tværpilen
- Villiam Berg